

פניני הרמח"א

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ובני קרח לא מתו. (כו. יא.), ברש"י, הרהרו תשובה בלבם וכו' ע"כ, הקשו התלמידים למה הוזכר הדבר רק כאן, ולא לעיל בגופה של פרשת קרח? ונראה שכיון שהרהרו רק תשובה 'בלבם', אבל לעיני העם לא נפרדו מעדת קרח, שהרי נבלעו אל אשנתבצר להם מקום גבוה בגיהנום, ע"כ בשעת מעשה אין אנו יכולים לחוס עליהם ולהפוך בזכותם, כי הרי עדיין מחוברים הם עם הרשעים, אע"פ שבפנימיות מחשבתם אינם עמהם. אולם אח"כ בפרשת יחוסם של ישראל, כשם שמזכיר הכתוב דתן ואבירם לגנאי בבחינת שם רשעים ירקב, כן יש להזכיר בני קרח לשבח, כי צדיקים היו, וזכר צדיק לברכה, והוא לימוד נפלא בימינו למביני דבר.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

***

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "על עולת התמיד"

[מתוך ספר בית אב שיחות]

ארבעים ולא למד תורה, פעם אחת היה עומד על פי הבאר אמר מי חקק אבן זה, אמרו לו המים שתדיר נופלים עליו בכל יום אמרו לו עקיבא אי אתה קורא אבן שחקו מים מיד היה דן ר"ע ק"ו בעצמו מה רך פסל את הקשה דברי תורה שקשים כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם מיד חזר ללמוד תורה, ופי' באור ישראל (מכתבים, מכתב י) כי רע"ק נחלש דעתו בלימודו כשלא ראה סימן ברכה, כי התורה לא עשתה רושם בלבו לשעה, אולם כשהתבונן במראה אבן זו הבין שבכח התדירות שהוא צירוף הרשמים לבסוף יחקקו דברי תורה ללבו, כי גדול כח התדירות.

קרבן תמיד הוא קרבן ראשון בכל יום ואסור להביא קרבנות לפני תמיד של שחר, וכן קרבן תמיד של בין הערבים אחרון הוא ואין להביא קרבנות אחריו. ובפרשת מוספין נאמר ונשנה הבאתו של עולת התמיד. ההתבוננות בזה כי מדרך העולם לעשות עיקר והתפעלות מהבלתי רגיל, אבל לא כן דרך התורה המעמידה את העיקר על התמידות והתדירות, תדיר ואינו תדיר קודם, כמו מקודש ואינו מקודש מקודש קודם, כי עיקר המעלה בהתדירות.

להבין מעלת התדירות, ממעשה דרבי עקיבא מובא בפרקי דרבי אליעזר (אבות דרבי נתן פרק ו) שהיה בן

ויש לפרש שהוא שאמרו בגמרא קידושין (דף ל:):
שאם פגע בך מנוול זה משכהו לביהמ"ד אם אבן
הוא נמוח וכו' שנאמר הוי כל צמא לכו למים
ואומר אבן שחקו מים, הרי נמשלה התורה למים
שבכחה יתגבר האדם על יצה"ר, והוא בכח
תדירותה ותמידות העסק בה כיון שרק אז האבן
שחקו מים כאמור.

ובמסילת ישרים שער הנקיות (פרק י) ז"ל: "והנך
רואה עתה ההפרש שבין הזהיר והנקי כו' הזהיר
הוא הנזהר במעשיו ורואה שלא יחטא במה שכבר
נודע לו ומפורסם אצל הכל היותו חטא אמנם עדיין
איננו ארון בעצמו שלא ימשוך לכו מן התאוה
הטבעית כו' כי אף על פי שהוא משתדל לכבוש את
יצרו ולכפות את תאוותיו, לא מפני זה ישנה את
טבעו ולא יוכל להסיר מלבו התאוה הגופנית, אלא
שיכבוש אותה וילך אחר החכמה ולא אחריה כו'
אמנם אחר שיתרגל האדם הרגל גדול בזהירות הזה
עד שינקה נקיון ראשון מן החטאים המפורסמים
וירגיל עצמו בעבודה ובזריזותה ותגבר בו האהבה
אל בוראו והחמדה אליו הנה כח ההרגל הזה ירחיק
אותו מעניני החומר וידביק דעתו אל השלימות
הנפשית עד שסוף סוף יכול להגיע אל הנקיון השלם
כו' וינקה במעשיו מכל וכל" עכ"ל.

וכן מבואר **בחובות הלכות** שער חשבון הנפש
(פרק ג, החשבון עשירי) כבואו להסביר איך מגיעים
לרוה"ק, וז"ל: "והעשירי חשבון האדם עם נפשו
בהשקפת הבורא על נגלהו ונסתרו ושהוא רואה
אותו וזוכר כל מעשיו ומה שעובר על לכו מן
המחשבות הטובות והרעות ויהיה מפחד תמיד
ממנו ומשתדל לתקן נגלהו ונסתרו כו' ועוד כי מן
הידוע אצלנו שאנו מתקשטים במבחר מה שנוכל
עליו מן המלבושים בצאתנו לקראת מלכינו ושרינו
וגדולי דורנו מפני שהם משקיפים על גלוינו כו'
וכפי זה אנו חייבים להתקשט בעבודת האלהים
בנראנו ובנסתרנו לאלהים מפני השקפתו עלינו
בשעה תדיר כו' והאל יתברך יותר ראוי לו ויותר
חובה עלינו להתקשט בעבודתו במצפונים ובלבבו
ובאברים להשקפתו עליהם וראותו אותם תמיד לא
יטרידנו דבר מדבר כו' וכאשר יהיה הענין הזה שב
אל רעיון המאמין תמיד ויחשוב המאמין תדיר עם
נפשו עליו יהיה הבורא יתברך נמצא עמו במצפונו
יראהו בעין שכלו ויהיה ירא אותו תמיד ומרוממו
ובוחן את מעשיו כו' וכאשר יתמיד על זה יניח
הבורא לו מעצבו וירגיע לכו מפחדו ויפתח לו

שערי ידיעתו ויגלה לו סודות חכמתו וישים עיניו
על הדרכתו והנהגתו ולא יניחהו לעצמו וליכלתו
כו' ויהיה במדרגה העליונה ממדרגות החסידים
ובמעלה הרמה ממעלות הצדיקים ויראה מאין עין
וישמע מבלי אזן וידבר בלי לשון וירגיש בענינים
מבלתי חושים וישער בהם מבלעדי הקשה ואיננו
קץ במאומה מענינו ולא בוחר ענין יותר מענין
ממה שבחר הבורא תולה רצונו ברצון הבורא
ואהבתו באהבתו והנאהב אצלו מה שאהוב לו
והנמאס אליו מה שמאוס לו ובכמוהו אמר החכם
אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום
ואמר כי מוצאי מצא חיים ויפק רצון מה" עכ"ל.

נמצא שמחשבת יראה זו של השגחת הבורא ית"ש
אשר כל אחד יודעו ומחויב, על ידי תמידותה
ותדירותה מגיע את האדם לדרגת היותר עליונה של
החסידים בעלי רוה"ק, כי זה כחה של התדירות.

ובגמרא חגיגה (דף ט:): "מאי דכתיב ושבתם
וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא
עבדו היינו צדיק היינו עובד אלהים היינו רשע
היינו אשר לא עבדו א"ל עבדו ולא עבדו תרוייהו
צדיקי גמורי ניהו ואינו דומה שונה פרקו מאה
פעמים לשונה פרקו מאה ואחד" ע"כ, במקום אחר
ביארנו יותר המכוון במאמר מופלא זה, אבל
המבואר הוא כי ע"י פעם אחד נוסף כבר ראוי
האדם להקרא עובד אלקים לעומת מדרגתו לפני
כן, כי גדול כח התדירות להוסיף לו מדריגה על
מדריגה.

ונראה שזה ענין בחירת יהושע, שמרע"ה ביקש
שירשו בניו גדולתו, ובודאי ראויים היו לכך
דאלולי כן האיך עלה על דעת מרע"ה למנותם, וגם
נאמר במדרשים שהיו גדולי הדור, ולמה לא הסכים
הקב"ה לכך, נאמר **במדרש** (כא, יד) בניך ישבו להם
ולא עסקו בתורה אבל יהושע מסדר ספסלים היה
נוצר תאנה יאכל פרו, נראה הביאור שאמנם
גדולים בתורה היו אבל יהושע היתה לו תדירות
יתירה בתורה, וע"כ היה מסדר ספסלים כי היה
משכים ומעריב בביהמ"ד, והוא ענין נוצר תאנה כי
אין התאנה כשאר העצים הנלקטים בפעם אחד,
אלא כל תאנה נגמרת ביום אחר והרוצה ללקט
תאנות מיד עם בשולם צריך לעמוד שם בתדירות
יום יום, כדאיתא במדרש שם, ורק מפני תדירותו
של יהושע בתורה זכה ביתר שאת לקדושת קנינה
ובחר בו הקב"ה.

הגר"י סלנטר זצ"ל באור ישראל (במאמר 'עץ פרי', ובמכתב ו) מסביר שיש בכחות נפשו של אדם כחות בהירים וכחות כהים, כחות בהירים הם התחלות והתחדשות כגון תינוק המתחיל לקרא האותיות הוא ניגש לזה בהתפעלות והתחדשות אבל עדיין אין לו בהן קנין נפשי פנימי, ורק ע"י תדירות הלימוד הם נהפכים לכחות כהים ושקטים והוא מורגל בקריאתו בלי התפעלות אבל בקנין פנימי קיים, יש כחות כהים באדם שכמעט אינם נרגשים לו כגון אהבת האדם לצאצאיו, אבל בהתעוררות מה היא נהפכת לשלהבת, נמצא כי דייקא כחות כהים הם עיקר עצמות נפשו של אדם, הן הכחות שקנאן בכח ההרגל והתדירות.

ובזוהר פרשת פנחס (דף רמב:) נמצא יסוד נפלא, כי הנשמה היתירה שזוכה לה האדם לזמנים מסויימים היא לפי מהות ומדת נשמתו התדירית, אם חסיד הוא זוכה לנשמה יתירה של חסידות, אם חכם הוא זוכה לתוספת חכמה, ונראה שבזה בא הזוהר לפרש מה שבפרשת מוספים נאמר כל פעם על עולת התמיד, כי מהות המוספים מושרש בכחו של קרבן תמיד, כי התמידות הוא שורש לתוספת ומעלה.

ובפרשת אמור כתבה התורה אלה מועדי ד' ומנתה בתחלה מצות שבת, וכבר הקשו מה ענין שבת למועדים, ואכן להמבואר יובן על נכון, כי מעלת המועדים שבאים מזמן לזמן שרשם במצות שבת, ובמדה ששומר אדם את שבת כן יתעלה במועדים, ושו"ר בתורת כהנים שם (פרק ט אות ז) וז"ל: "ומה ענין שבת לענין מועדות אלא ללמד שכל המחלל את המועדות מעלים עליו כאילו חילל את השבתות

כל המקיים את המועדות מעלים עליו כאילו קיים את השבתות ואת המועדות", וכבר הקשה הפנים יפות שם בשלמא כל המחלל מועד כשבת כיון ששבת חמור והיא אזהרה לשמירת המועדים, אבל מה פי' כל השומר וכו', ונראה המכוון כמשנ"ת, כי מי שמחלל המועד ולא מתעורר לשמרו סימן שהתמידות של שבת לקוי אצלו, ולהיפך השומר את המועדות מתברר כי גם את שבת שמר כראוי ועבודתו התמידית היא כראוי, ע"כ מתעורר ביותר בשמירת הקדושה הבאה מזמן לזמן.

ואפשר הוא שאמרו לפנחס קריינא דאגרתא איהו להוי פרוונקא (סנהדרין דף פב.), ודאי גם משה גם הסנהדרין זכרו ההלכה של קנאים פוגעים בו, ובכל זאת רפו ידיהם, ורק פנחס התעורר ביותר באותה שעה, ואמרו ודאי פנחס שקד יותר בלימוד הלכה זו והיתה תדירה בלבו בקנין הנפש ע"כ בבא העת התעורר ביותר - כמש"כ באור ישראל הנ"ל - והיתה אצלו ההתעוררות כשלהבת אש, והוא שאמרו שהיה קריינא דאגרתא על כן איהו הוי פרוונקא.

והוא תדיר ואינו תדיר תדיר קודם - כמו מקודש ואינו מקודש מקודש קודם - כי עיקר מעלתו של אדם היא העבודה התדירית, ואפשר גם הוא עומק מאמרם ז"ל באבות (פ"ב מי"ד) הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס, כי דייקא שקדנותו של אדם בתורה נותנת בו דעה ומקנה לו דעת תורה, וכן למדנו מן האמור כי דייקא בכח העבודה התדירה ובמדתה יזכה האדם למעלה ותוספת והתעוררות לעת מצוא.

קול צהלה ורינה...

בליבות גועשות ורועשות שמחה וחדוה עילאה, אנו משתתפים בהשמחה הגדולה
השרויה אצל ידידנו האהוב, הרב הגאון המופלג בתורה וביראתו הקודמת לה, מקבל את
כל אדם בסבר פנים יפות, נח לשמים וגם לבריות, כש"ת

מוה"ר דוד רוזנברג שליט"א

בן ידידנו החשוב הרב הגאון המופלג מוה"ר יעקב יששכר שליט"א מרביץ תורה בעיה"ק ירושת"ו

ונכדו האהוב למורינו הגאון הגדול רבי חיים אליעזר שליט"א ראש כוללנו בלונדון יצ"ו

נינו של הו"כ עט"ר מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א

לרגל בואו בקשרי האירוסין למז"ט בשעטומ"צ

עב"ג הכלה הצדקנית בת הרה"ג יוסף גוטפרב שליט"א, ונכדת הגאון הצדיק רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל ולמעלה

בקודש מיקירי קרתא דשופריא

שפתותינו תעלוזנה ותרחשנה ברכותינו העמוקה מקרב הלב, שיהא הקשר של קיימא והזיווג תעלה

יפה, ויזכו לבנות בית לה' ולתורתו, בית אשר משם תצא תורה, לתפארת אבותיהם למעלה בקודש,

וויזכו להרחבת הדעת וכל טוב, רב שפע ברוח ובגשם, ומשפע שמחה זו יושפע טוב לכל בית

ישראל אמן

* * * *

הברכה אחת היא לזקיני מורינו הגאון הגדול רבי חיים אליעזר שליט"א ואביו הגדול מרן רבינו

ראש הישיבה שליט"א, שיזכו לראות רוב נחת מהם ומכל יוצ"ח שיחי' בטוב ובנעימים, לאורך

ימים ושנים טובות, ברכות עד בלי די

המברכים מקרב הלב

ישיבת הרמה לונדון יצ"ו - רבנן ותלמידיהון

קהלת הרמה באה"ק - רבנן ותלמידיהון